USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **H. K.**, zast. Mgr. Martinou Šamlotovou, advokátkou se sídlem Milady Horákové 1957/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2022, čj. OAM-685/ZA-ZA10-ZA16-2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2023, čj. 41 Az 3/2023-34,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud se v tomto usnesení zabýval přípustností kasačních námitek a tím, zda je kasační stížnost žalobce (dále „stěžovatel“) přijatelná, tedy zda svým významem podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[2] Stěžovatel požádal 18. 7. 2022 o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím stěžovateli žádnou z forem mezinárodní ochrany neudělil. Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel u Krajského soudu v Brně žalobu, který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

[3] Krajský soud uvedl, že se žalovaný zabýval situací kurdské menšiny v Turecku. Příkoří, které mohou Kurdové v Turecku běžně zažívat, podle žalovaného nedosahuje vždy intenzity pronásledování nebo vážné újmy. Postavením Kurdů se opakovaně zabývala judikatura Nejvyššího správního soudu. Přestože uznává, že Kurdové v Turecku čelí významným nesnázím, ty bez dalšího nedosahují intenzity pronásledování nebo hrozby vážné újmy (rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2019, čj. 5 Azs 106/2018-30, a ze dne 25. 4. 2019, čj. 8 Azs 352/2018-46, nebo usnesení ze dne 18. 1. 2023, čj. 10 Azs 246/2022-377, a ze dne 2.

3. 2023, čj. 1 Azs 256/2022-29). Kurdská národnost tedy bez dalších specifických okolností, které by u konkrétního žadatele zvyšovaly riziko, že se stane terčem pronásledování nebo vážné újmy, není důvodem pro udělení azylu ani doplňkové ochrany.

[4] Tento závěr nevyvrací ani informace z usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2022 o zprávě Komise o Turecku za rok 2021, na které stěžovatel odkázal. Evropský parlament odsuzuje porušování lidských práv Kurdů na jihovýchodě Turecka nebo zacházení s příznivci prokurdské strany HDP. Tyto obecné informace však nejsou pro případ stěžovatele podstatné. Stěžovatel dle svých slov nebyl politicky aktivní a ani netvrdil, že by sympatizoval se stranou HDP. Před odjezdem z vlasti žil v Izmiru, nikoliv na jihovýchodě Turecka. Přestože usnesení poukazuje na obecné problémy, s nimiž se může kurdská menšina setkávat, neplyne z něj, že by každý Kurd v Turecku čelil přiměřené pravděpodobnosti, že se kvůli své národnosti stane terčem pronásledování nebo že bude čelit skutečnému nebezpečí vážné újmy.

[5] Stěžovatel ve správním řízení netvrdil žádné specifické okolnosti, které by v jeho případě zvyšovaly riziko, že se stane obětí pronásledování. Popřel, že by měl jakékoliv problémy s bezpečnostními složkami nebo jinými státními orgány. V souvislosti s kurdskou národností poukázal na jeden incident, při kterém se stal obětí ublížení na zdraví. Ten však následně řešily turecké soudy a pachatele potrestaly. Problémy s nalezením lepšího zaměstnání nelze považovat za porušení lidských práv, které by mohlo představovat pronásledování. Nic v azylovém příběhu stěžovatele nenasvědčuje tomu, že by v případě návratu do Turecka mohl čelit pronásledování. Nelze vyloučit, že bude pro svou národnost čelit jistým ústrkům nebo nevraživosti ze strany okolí. Diskriminace bez dalšího však není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu, pokud nedosahuje intenzity pronásledování. Z azylového příběhu stěžovatele nevyplývá, že by v případě návratu do vlasti s přiměřenou pravděpodobností čelil závažnému porušení lidských práv.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[6] Stěžovatel namítá, že jádrem jeho azylového příběhu je to, že je Kurd. Není s ním rovně zacházeno, neboť na Kurdy je v Turecku nahlíženo jako na osoby třetí kategorie. To se odráží i v nerovných podmínkách při uskutečňování rodinného a soukromého života. V pohovoru s žalovaným zdůvodnil své pohnutky pro podání žádosti o mezinárodní ochranu. Turecká většina nezastává veřejně práva Kurdů a je oproti nim zvýhodněna. Nejde o ústrky či nesváry mezi těmito skupinami. Naopak se jedná o vládnoucí stranou vybudovaný obraz Kurdů, ve kterém jsou vykresleni jako nepřátelé Turecka. Příslušník kurdské menšiny se drží zpět a neprojevuje se nijak protistátně a prokurdsky. Snaží se integrovat mezi tureckou většinu, aby měl snazší přístup do společnosti turecké většiny. Poukázal dále na informace vyplývající z usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2022. Na nerovnost v právech Kurdů poukazuje i politická situace v Turecku. Politické straně HDP hrozí její zrušení. Její členové a příznivci jsou obviňováni z propojení s teroristickou organizací PKK a jsou trestně stíháni a omezováni na svobodě. Politická strana HDP je stranou hájící práva Kurdů. Evropský parlament v usnesení ze dne 8. 7. 2021 vytýká Turecku potlačování opozice. Pokud by si Kurdové a Turci byli rovni v právech,

nemohlo by docházet k tak rozsáhlému potlačování kurdské opozice. Postoj vládnoucí politické strany je zrcadlem postoje turecké většiny ke kurdské menšině.

[7] S výše uvedeným souvisí rovnost v uplatňování základních lidských práv a svobod, tedy veřejné projevování svých politických názorů, možnost hovořit veřejně ve své mateřštině, přístup k pracovnímu trhu a právo nebýt diskriminován. Možnost žít ve vlasti a být si roven v právech a povinnostech se projevuje v právu na soukromý a rodinný život, které je garantováno čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva"). Jsou-li Kurdové ponižovanou a diskriminovanou menšinou, dochází k porušení jejich práva na soukromý a rodinný život. Stěžovatel není povinen kvalifikovat svůj azylový příběh z hlediska právní normy, podle které by mohlo být vyhověno jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Je na žalovaném, aby posoudil jeho žádost podle zákonných důvodů, na jejichž základě by bylo možné žádosti stěžovatele vyhovět. Uvádí-li žalovaný, že stěžovatel neuvedl žádný důvod, na jehož základě by mu bylo možné udělit doplňkovou ochranu, pak žalovaný a ani soud nepoměřovali azylový příběh stěžovatele s čl. 8 Úmluvy, přestože stěžovatel namítal zásah do svého soukromého a rodinného života zapříčiněný nerovností v právech a svobodách mezi Turky a Kurdy. Soud i žalovaný tak zatížili svá rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozhodl v souladu se zákonem na základě shromážděných relevantních podkladů. Zabýval se všemi tvrzeními stěžovatele. Neshledal je však azylově podstatnými. Ztotožňuje se se závěry krajského soudu. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost nebo aby ji jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost a dospěl k závěru, že není přijatelná.

III.1 Nepřípustné kasační námitky

[10] Nejvyšší správní soud se předně zabýval přípustností uplatněných kasačních námitek. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. totiž platí, že *kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103, nebo o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.*

[11] Kasační stížnost je mimořádný opravný prostředek proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). Aby byla kasační argumentace přípustná, musí stěžovatel na rozhodnutí krajského soudu reagovat a konkrétně a kvalifikovaným způsobem zpochybňovat jeho závěry. Míjí-li se kasační argumentace s rozhodovacími důvody krajského soudu nebo nereaguje-li na ně dostatečně tak, aby Nejvyšší správní soud mohl posoudit jejich správnost, je nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nemůže za stěžovatele jakkoliv domýšlet kasační argumentaci (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). To platí i v případě, kdy stěžovatel pouze opakuje námitky, které uvedl v žalobě, aniž by jakkoliv reflektovala argumentaci krajského soudu. Za předpokladu, že uvedené námitky krajský soud vypořádal a nelze v jejich opakování spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která je nadále schopná obstát proti

závěrům krajského soudu, nejsou takové námitky přípustné (usnesení NSS ze dne 10. 9. 2009, čj. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS, nebo ze dne 14. 6. 2016, čj. 1 As 271/2015-36).

[12] Stěžovatel namítá, že s ním není rovně zacházeno, neboť na Kurdy je v Turecku nahlíženo jako na osoby třetí kategorie. To se odráží v nerovných podmínkách při uskutečňování rodinného a soukromého života. Turecká většina nezastává veřejně práva Kurdů a je oproti nim zvýhodněna. Nejde o ústrky či nesváry mezi těmito skupinami. Naopak se jedná o vládnoucí stranou vybudovaný obraz Kurdů, ve kterém jsou vykresleni jako nepřátelé Turecka. Odkázal na informace vyplývající z usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2022. Politické straně HDP hrozí její zrušení. Její členové a příznivci jsou obviňováni z propojení s teroristickou organizací PKK a jsou trestně stíháni a omezováni na svobodě. Evropský parlament vytýká Turecku potlačování opozice. Pokud by si Kurdové a Turci byli rovni v právech, nemohlo by docházet k tak rozsáhlému potlačování kurdské opozice. Je na žalovaném, aby posoudil žádost stěžovatele podle zákonných důvodů, na jejichž základě by bylo možné žádosti stěžovatele vyhovět.

[13] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatel prakticky totožnou argumentaci uvedl již v žalobě. Dílčí odlišnost je pouze v tom, že stěžovatel v žalobě namítl, že pohlížení na Kurdy jako na osoby třetí kategorie se odráží v nerovných podmínkách vstupu na trh práce, projevování politických názorů a zastávaní ochrany lidských práv Kurdů. V kasační stížnosti naopak namítl, že pohlížení na Kurdy jako na osoby třetí kategorie se odráží v nerovných podmínkách v realizaci soukromého a rodinného života. K tomu dále v kasační stížnosti nově namítl, že možnost žít ve vlasti a být si roven v právech a povinnostech se projevuje v právu na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Úmluvy, že dochází k porušení práva Kurdů na soukromý a rodinný život, jsou-li diskriminovanou menšinou, a že je na žalovaném, aby posoudil jeho žádost podle zákonných důvodů, na jejichž základě by bylo možné žádosti stěžovatele vyhovět.

[14] Z výše uvedeného předně vyplývá, že stěžovatel v žalobě (ani v jiném podání, které by bylo učiněno v žalobní lhůtě) nenamítal zásah do práva na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Úmluvy a že k němu dochází tím, že jsou Kurdové jako menšina v Turecku diskriminováni, a že je na žalovaném, aby posoudil žádost stěžovatele podle zákonných důvodů, na jejichž základě by bylo možné žádosti stěžovatele vyhovět. Protože stěžovatel tyto námitky neuplatnil v řízení před krajským soudem, přestože tak učinit mohl, jsou tyto námitky nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se jimi proto nezabýval.

[15] Nejvyšší správní soud dále dospěl k závěru, že stěžovatel prakticky doslovným zopakováním žalobní argumentace nijak nereaguje na závěry krajského soudu. Ten vysvětlil, proč situace Kurdů v Turecku obecně nedosahuje intenzity pronásledování nebo vážné újmy. Odkázal na konkrétní judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se postavením Kurdů zabývala. Zároveň uvedl, proč informace vyplývající z usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. 6. 2022 nejsou pro případ stěžovatele podstatné a proč azylový příběh stěžovatele neodůvodňuje udělení některé z forem mezinárodní ochrany (body [3] až [5] výše). Stěžovatel se závěry krajského soudu nijak nepolemizuje a neuvádí, proč jsou nesprávné. Zopakovaná žalobní argumentace tak nemůže obstát proti

konkrétním závěrům krajského soudu. Nijak je totiž nevyvrací a nepolemizuje s nimi. Kasační námitky uvedené v bodě [12] výše jsou proto rovněž nepřípustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

III.2 Nepřijatelnost kasační stížnosti

[16] Jedinou přípustnou námitkou tak je námitka nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je totiž vadou, ke které je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet i bez námitky z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud se však musel zabývat tím, zda je tato námitka přijatelná. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., s účinností od 1. 4. 2021, platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Při rozhodování o přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vychází z judikaturně ustálených kritérií, která pramení ze závěrů usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Tyto závěry jsou použitelné i po novele soudního řádu správního (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11). Nejvyšší správní soud proto přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu.

[18] Stěžovatel namítá, že žalovaný a ani soud nepoměřovali jeho azylový příběh s čl. 8 Úmluvy, přestože namítal zásah do svého soukromého a rodinného života zapříčiněný nerovností v právech a svobodách mezi Turky a Kurdy. Zatížili tak svá rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti.

[19] Tato námitka přijatelnost kasační stížnosti nezakládá.

[20] Jde-li obecně o otázku přezkoumatelnosti rozhodnutí krajských soudů, Nejvyšší správní soud odkazuje na svou konstantní judikaturu (rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, nebo ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS).

[21] Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v bodech [13] a [14] výše, stěžovatel v žalobě ve vztahu ke svému azylovému příběhu nijak neargumentoval zásahem do práva na soukromý a rodinný život podle čl. 8 Úmluvy. Je proto logické, že krajský soud nepoměřoval azylový příběh stěžovatele s čl. 8 Úmluvy. Zároveň stěžovatel v žalobě nenamítal, že je z tohoto důvodu rovněž nepřezkoumatelné rozhodnutí žalovaného. Krajský soud se proto nemusel zabývat tím, zda žalovaný opomněl poměřit azylový příběh stěžovatele s čl. 8 Úmluvy, jak tvrdí stěžovatel nově v kasační stížnosti. Případná nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného stran této otázky totiž s ohledem na uplatněné žalobní body nebránila tomu, aby jej krajský soud věcně přezkoumal.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, bod 53, a usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 18). Stěžovatel nebyl ve věci úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 22. září 2023

Petr Mikeš
předseda senátu